

Bijlage 2
Quicksan flora en fauna

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

DONGENSEWEG 52A

TE RIJEN

GEMEENTE GILZE EN RIJEN

Project: GIL.C5S.ECO1
Rapportnummer: 10063465
Status: Eindrapportage
Datum: 13 augustus 2010
Opdrachtgever: A. van Loon
Dongenseweg 52a
5121 PD Rijen
Contactpersoon: Compositie 5 stedenbouw bv
Mevr. A. Niemantsverdriet
Bosschstraat 35-37
4811 GB Breda
Tel. 076 - 5225262
Fax. 076 - 5213812

Uitvoerder: Econsultancy bv
Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Fax 0485 - 581810
Mail Boxmeer@Econsultancy.nl

Opsteller: A.A. van Grinsven BSc.
Paraaf:

Kwaliteitscontroleur: Ing. M. Koen
Paraaf:

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	GEBIEDSBESCHRIJVING	1
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	1
2.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	2
2.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	2
2.4	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	2
3.	ONDERZOEKSMETHODIEK	2
4.	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	3
4.1	Inleiding	3
4.2	Flora- en faunawet.....	3
4.3	Algemene zorgplicht	4
4.4	Gebiedsbescherming.....	4
5.	ONDERZOEKSRESULTATEN	5
5.1	Vogels	5
5.2	Vleermuizen.....	5
5.3	Overige zoogdieren	6
5.4	Amfibieën, reptielen en vissen.....	7
5.5	Libellen en dagvlinders	7
5.6	Vaatplanten.....	7
6.	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	8
6.1	Flora- en faunawet.....	8
6.2	Algemene zorgplicht	10
6.3	Gebiedsbescherming.....	10
7.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	11

BIJLAGEN:

1. - Topografische ligging van de locatie
- 2a. - Luchtfoto
- 2b. - Foto's onderzoekslocatie
3. - Geraadpleegde bronnen
4. - Natuurwetgeving en beleid

1. INLEIDING

Econsultancy heeft van de heer A. van Loon opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Dongenseweg 52a te Rijen in de gemeente Gilze en Rijen.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens overige natuurwetgeving zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en kan niet worden gezien als volwaardig ecologisch onderzoek. Er zijn in dit onderzoek geen uitgebreide inventarisaties uitgevoerd naar soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soort(groep) meest gunstige periode van het jaar.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 6.000 \text{ m}^2$) is gelegen aan de Dongenseweg 52a, circa 3 km ten noorden van de kern van Rijen in de gemeente Gilze en Rijen (zie bijlage 1).

De onderzoekslocatie is kadastraal bekend gemeente Gilze en Rijen, sectie M, nummer 450 en 451. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 44 G (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 122.335, Y = 402.690. De onderzoekslocatie is gelegen in het kilometerhok 122/402.

De onderzoekslocatie betreft een vrijstaand landelijk woonhuis met een schuur en een ruime tuin met diverse functies als siertuin, dierenweide en gazon. De tuin direct rondom het woonhuis is een siertuin met bestraaide parkeermogelijkheden. Achter het woonhuis bestaat de tuin uit diverse delen. Allen omringt door bomen. Het eerste deel betreft een kleine dierenweide met onder andere dwerggeiten. In de groenstrook, bestaande uit bomen en struiken, die aansluit aan het gazon zijn kippen aanwezig. Vervolgens is er een eendenvijver van zo'n kleine 700 m^2 groot met zeer diverse oevervegetatie van grassen, struweel en (jonge) bomen. Ten oosten en zuiden van de eendenvijver is een opgehoogde wal aanwezig welke begroeid is met verruigde vegetatie. Ten zuidwesten van de eendenvijver bevindt zich een houten chalet met een dakpannen dak. De paden door de tuin bestaan uit kort gemaaid gras. Tussen de oostzijde van de vijver en de wal is een klein naaldbosje aanwezig van zo'n 6 grove dennen. Achter de wal aan de oostzijde bevindt zich het laatste deel van de tuin. Deze bestaat uit siergrassen en lavendel en een kleine (begrasde) wei.

Langs de zuidzijde is aansluitend aan alle tuindelen een breed pad van gemaaid gras met deels bomen als afscheiding aanwezig. Ten noorden van de onderzoekslocatie is intensieve landbouw en bos gelegen. Ten oosten en westen van de onderzoekslocatie is eveneens intensieve landbouw gelegen en ten zuiden een woonhuis met kleinschalig agrarisch landschap met paardenweiden.

In bijlage 2a is de huidige situatie op een luchtfoto weergegeven. Bijlage 2b bevat enkele foto's van de onderzoekslocatie.

2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat is aangewezen als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied bevindt zich op circa 10 km afstand ten oosten van de onderzoekslocatie. Het betreft "Loonse en Drunense duinen & Leemkuilen".

Ecologische Hoofdstructuur

De onderzoekslocatie is niet gelegen in een kerngebied, verbingsgebied of verwevingsgebied, behorend tot de EHS. Het meest nabijgelegen EHS-onderdeel bevindt zich circa 210 m ten noordwesten van de onderzoekslocatie. Het betreft de Boswachterij Dorst.

2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens een landschapscamping te realiseren. Tevens houdt de initiatiefnemer de optie open om een woning te realiseren. Met beide plannen is rekening gehouden tijdens onderhavig (voor)onderzoek ten aanzien van beschermde flora en fauna.

2.4 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

De exacte plannen ten behoeve van de realisatie van de landschapscamping en een eventueel te realiseren woning waren ten tijde van het schrijven van deze rapportage niet bekend. Op basis van de reeds bekende bestandsgegevens richt onderhavige rapportage zich in dit geval hoofdzakelijk op mogelijke knelpunten binnen de onderzoekslocatie ten aanzien van de Flora- en faunawet. Toetsing van de definitieve ingreep is door het ontbreken van details op dit moment niet mogelijk.

3. ONDERZOEKSMETHODIEK

Aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken is nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie. Verder zijn toegankelijke gegevens van natuur- en soortbescherming organisaties gebruikt en zijn gegevens van de provincie Noord-Brabant geraadpleegd. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in bijlage 3.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

Het veldbezoek is afgelegd op 3 augustus 2010. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

4. TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

4.1 Inleiding

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden wordt gegarandeerd door de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken, zijn op Europees niveau vertaald in Natura 2000. De Europese wetgeving ten aanzien van de soortbescherming is in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming is vastgelegd in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Hiermee heeft Nederland de Europese wetgeving in de nationale wetgeving verankerd.

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde planten- en diersoorten kan effectief worden omgegaan met de aanwezigheid van een beschermde soort. Een dreigende overtreding van de Flora- en faunawet kan zo snel gesignaleerd en in veel situaties voorkomen worden. Vervolgens kan er accuraat actie ondernomen worden om zodoende de overlevingskansen en migratiemogelijkheden van een beschermde soort in het betreffende gebied geen blijvende schade toe te brengen.

Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken, wordt er in Nederland gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Verder worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie.

In dit hoofdstuk een korte toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. In bijlage 4 wordt een nadere toelichting gegeven omtrent de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur.

4.2 Flora- en faunawet

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend werkt. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van huismus, steenuil, kerkuil, sperwer, ransuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespendif en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie).

Daarnaast is er een aantal soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, ondanks dat de soort ieder jaar op dezelfde plek terugkeert om te broeden (beschermingscategorie 5). Van deze soorten wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen mits er voldoende alternatieve nestmogelijkheden in de directe omgeving aanwezig zijn. Voorbeelden hiervan zijn spechtensoorten, huiswaluw, boerenwaluw, ekster, bosuil, torenvalk en hollenbroeders als boomkruiper, koolmees en bonte vliegenvanger.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

4.3 Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.4 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

5. ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vogels

Broedvogels

De onderzoekslocatie vormt, door de aanwezigheid van onder andere kleinschalig (begrast) grasland en houtopstand, geschikt habitat voor steenuil. Het nest, en daarmee indirect het functioneel leefgebied, van steenuil is jaarrond beschermd. Steenuil is tevens opgenomen in de Rode Lijst 2004 van bedreigde vogelsoorten, met als status kwetsbaar. Veranderingen in het leefgebied hebben grote impact op het voortbestaan van deze soort. Gegevens omtrent de aanwezigheid van steenuil in en om Rijen zijn opgevraagd bij de regionale steenuilwerkgroep, onderdeel van de Stichting Steenuilen-overleg Nederland (STONE). Momenteel zijn er echter bij STONE geen gegevens aanwezig omtrent steenuil en de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

Tijdens het veldbezoek zijn geen indicaties aangetroffen, die er op duiden dat er op de onderzoekslocatie een vaste rust- of verblijfplaats van steenuil aanwezig is. Echter kan het op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet op voorhand worden uitgesloten dat zich een vast rust- of verblijfplaats in de directe omgeving van de onderzoekslocatie bevindt en dat de onderzoekslocatie deel uitmaakt van het functionele leefgebied van steenuil.

Door de aanwezigheid van bomen en struiken is de onderzoekslocatie geschikt als nestlocatie voor broedvogels, als merel en roodborst. De aanwezige bomen zijn gecontroleerd op nesten en nestholtes. Hierbij is een nest van sperwer aangetroffen in het naaldbosje aan de oostelijke zijde van de eendenvijver. Er zijn geen aanwijzingen gevonden die er op duiden dat de ruime tuin met diverse functies op de onderzoekslocatie, gebruikt wordt als nestlocatie door vogelsoorten, uitgezonderd sperwer, waarvan het nest jaarrond beschermd is (categorie 1 t/m 4). Wel zijn er enkele soorten uit de beschermingscategorie 5 te verwachten, zoals ekster, koolmees en pimpelmees. Het gaat hierbij echter om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.*, 2009) is de onderzoekslocatie gelegen in een gebied waar de volgende vleermuissoorten potentieel kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis en watervleermuis. Van deze soorten verblijven gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en baardvleermuis meestal in gebouwen. De overige soorten verblijven veelal in bomen.

Uit het Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant (Twisk en Limpens, 2006) blijkt dat binnen enkele kilometers van de onderzoeklocatie meervleermuis, watervleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis zijn waargenomen.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Het woonhuis en schuur vormen potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen gedurende het gehele seizoen. Het woonhuis en de schuur blijven, zover bij Econsultancy bekend, echter in de huidige staat gehandhaafd, waardoor er bij deze gebouwen geen sprake zal mogelijke van verstoring en overtreding ten aanzien van vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen.

Het chalet ten zuidwesten van de eendenvijver vormt, door de aanwezigheid van openingen langs de rand van het dak en/of ruimte achter betimmeringen, een geschikt zomerverblijf voor enkele individuele vleermuizen. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan niet worden uitgesloten dat het chalet een functie als zomerverblijf heeft voor één of enkele individuele vleermuizen. De aanwezige bomen zijn gecontroleerd op holtes, deze zijn niet aangetroffen. Daarnaast zijn de aanwezige mogelijk te kappen bomen relatief jong, waardoor de aanwezigheid van natuurlijke holtes niet is te verwachten. Hierdoor kan met voldoende zekerheid worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de aanwezige bomen die mogelijk gekapt gaan worden. Overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen is niet aan de orde.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

In de directe omgeving de onderzoekslocatie bevindt zich bebouwing met betimmering, dakpannen daken en spouwmuren. Eventuele verblijfplaatsen hierin ondervinden door de afstand tot de bouwlocatie en de aard van de ingreep, geen hinder van de ingreep op de onderzoekslocatie.

Foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger om te foerageren. Aanname is dat de plannen geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat zullen vormen indien de meeste bomen en struiken gehandhaafd blijven en de toekomstige verlichting minimaal blijft.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord. De huidige bomen vormen geen (onderdeel van een) potentiële vliegverbinding tussen één of meerdere mogelijke verblijfplaatsen en een grootschalig foerageergebied als een bosgebied.

5.3 Overige zoogdieren

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor enkele algemene grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om soorten als egel, mol en konijn. Voor dergelijk algemeen voorkomende soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor bij verstoring geen sprake is van overtreding van de Flora- en faunawet. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden en verontrusten van individuen te voorkomen.

De onderzoekslocatie vormt, wegens de aanwezigheid van bomen, geschikt habitat voor eekhoorn. De bomen op de onderzoekslocatie zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van eekhoornnesten, deze zijn niet aangetroffen. Echter is de aanwezigheid van een vers eekhoornnest in de toekomst niet uit te sluiten. Eekhoorn is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet; de nesten zijn alleen beschermd als deze in gebruik zijn.

Indien er in de toekomst bomen worden gekapt, kan door zorgvuldig te handelen overtreding van de Flora- en faunawet worden voorkomen. Om te voorkomen dat er toch door eekhoorn in gebruik zijnde nesten worden beschadigd of verwijderd, wordt geadviseerd bomen in de periode van half september tot half november te kappen. De voortplantingsperiode van de eekhoorn begint al in december. In maart en juli worden de jongen geboren die vervolgens 10 weken worden gezoogd. In de winterperiode maakt de eekhoorn meerdere nesten en is de eekhoorn gevoelig voor verstoring vanwege het verlies van een veilige schuilplaats en het verlies van de wintervoorraad die verstoort is in de nabijheid van de winterverblijven.

Indien niet kan worden voldaan aan zorgvuldig handelen, zal aanvullend onderzoek uitsluitel moeten geven over de aanwezigheid van nestplaatsen van eekhoorn.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Volgens gegevens van RAVON en Provincie Noord-Brabant (Werkatlas reptielen en amfibieën in Noord-Brabant, 2005) zijn in het kilometerhok, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, de volgende soorten waargenomen: kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en levendbarende hagedis.

De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De sloot, die zich aan de noordzijde van de onderzoekslocatie bevindt, en de eendenvijver bieden voortplantingsmogelijkheden voor algemene amfibiesoorten. Op de onderzoekslocatie kunnen dergelijke soorten beschutting vinden tussen de ruigte en onder de takkenhopen. Bij het eventueel dempen van een van deze wateren zullen er naar verwachting geen overtredingen plaats vinden ten aanzien van de Flora- en faunawet, omdat hier slechts soorten van Tabel 1 betreft, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Wel dient er rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Volgens gegevens van RAVON en Provincie Noord-Brabant komt levendbarende hagedis voor in het betreffende kilometerhok. Echter de aanwezigheid van een populatie op de onderzoekslocatie is uit te sluiten, gezien de droge en voedselrijke vegetatie tezamen met het ontbreken van zandige open plekken en de relatief kleine omvang van de onderzoekslocatie. De levendbarende hagedis is eerder te verwachten in het bosgebied Boswachterij Dorst. Echter is de aanwezigheid van een zwervend individu op de onderzoekslocatie nooit uit te sluiten.

Vissen die in de vijver hun verblijfplaats hebben zullen geen hinder ondervinden van werkzaamheden zolang die niet in en/of op de vijver plaatsvinden. Daarnaast betreft het een kunstmatige vijver, waardoor het niet valt te verwachten dat zich hier op natuurlijke wijze (beschermde) vissoorten hebben gevestigd. Wel dient bij het eventueel dempen rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

5.5 Libellen en dagvlinders

In de periode 2000 tot 2010 zijn geen beschermde libellen- en juffersoorten waargenomen op of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie (bron: Vlinderstichting). Hierdoor is zeer onwaarschijnlijk dat beschermde soorten op de locatie hun voortplanting hebben. Daarnaast betreft het aanwezige water geen specifiek habitat voor beschermde libellen en juffers.

In de periode 2000 tot 2010 zijn tevens geen populaties aangetroffen van beschermde dagvlindersoorten in de directe omgeving van de onderzoekslocatie (bron: Vlinderstichting). Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde dagvlindersoort.

5.6 Vaatplanten

Gelet op het huidige gebruik van de onderzoekslocatie als tuin, erf en begraasd weiland, is het niet te verwachten dat er beschermde plantensoorten (op natuurlijke wijze) op de locatie aanwezig zijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen.

De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten, waarvoor geen vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling geldt, op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

6. TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen. Hierin worden vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in een drietal beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend werkt op deze soorten.

In het kader van de voorgenomen plannen zijn overtredingen ten aanzien van steenuil, eekhoorn en niet jaarrond beschermde broedvogels te voorkomen. Doordat de exacte ingrepen momenteel nog onbekend zijn bij Econsultancy, kunnen (mogelijke) overtredingen ten aanzien van sperwer en vleermuizen niet op voorhand worden uitgesloten. Voor de overige soortgroepen zijn, door het ontbreken van geschikt habitat en/of verblijfindicaties, of door een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling, geen overtredingen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden.

In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen. Bij de aanwezigheid van een broedgeval dient met de werkzaamheden te worden gewacht totdat de jongen definitief zijn uitgevlogen. Ontheffingen op verbodsbepalingen ten aanzien van jaarrond beschermde broedvogels worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan kunnen vooraf door Dienst Regelingen ter goedkeuring worden voorgelegd, middels een ontheffingsaanvraag.

Voor steenuil geldt dat het leefgebied van deze soort jaarrond beschermd is. Veranderingen in het leefgebied hebben grote impact op het voortbestaan van deze soort. De potentiële functie voor deze soort zal behouden blijven door het behoud van de huidige voor steenuil gunstige elementen of door het treffen van inrichtingsmaatregelen. Indien het terrein niet steenuilvriendelijk kan blijven of kan worden ingericht, dient aanvullend onderzoek de aanwezigheid van een broedplaats van steenuil in de directe omgeving van de onderzoekslocatie uit te sluiten dan wel vast te stellen. Bij de eventuele aanwezigheid van een broedlocatie van steenuil in de directe omgeving van de onderzoekslocatie, is het mogelijk dat de onderzoekslocatie alsnog volgens de Flora- en faunawet alsnog ingericht dient te worden als leefgebied voor steenuil.

Voor meer advies omtrent het steenuilvriendelijke inrichten van de onderzoekslocatie kan onder ander contact worden opgenomen met STONE (Steenuil Overleg Nederland) of Econsultancy.

Voor sperwer geldt dat het nest van deze soort jaarrond beschermd is. Nader onderzoek in het voorjaar kan uitsluitel geven of het aangetroffen nest nog steeds in gebruik is door sperwer. Indien het nest nog in gebruik is zal op basis van de exacte plannen beoordeeld moeten worden of er sprake is van verstoring/overtreding ten aanzien van het aanwezige sperwernest. Sprake van verstoring/overtreding is met name afhankelijk van de hoeveelheid recreatiedruk en herinrichting van het groen op de onderzoekslocatie.

Voor de te verwachten niet jaarrond beschermde broedvogels geldt dat, indien de beplanting buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels. In de Flora- en faunawet geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal wordt voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus aangehouden. In de Flora- en faunawet geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven. Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. Dergelijke maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan dienen vooraf door Dienst Regelingen te worden goedgekeurd middels een ontheffingsaanvraag.

Indien het chalet wordt gesloopt dient een aanvullend onderzoek gedurende het geschikte seizoen (mei - september) uitsluitel te geven over het gebruik van de functie van de bebouwing voor vleermuizen. Dit zelfde geldt voor het woonhuis en de schuur, wanneer deze in de toekomst alsnog worden verbouwd of gesloopt.

Indien er sprake is van een verblijfsfunctie voor vleermuizen zal door het treffen van maatregelen de functionaliteit van een vaste rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. Dergelijke maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan kunnen vooraf door Dienst Regelingen worden goedgekeurd middels een ontheffingsaanvraag.

Foeragerende vleermuizen

Aanname is dat de plannen geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat zullen vormen, mits de het meeste groen gehandhaafd blijft en de mate van verlichting laag genoeg gehouden wordt zodat het foerageergedrag van de vleermuis niet in het geding komt. Mocht het zijn dat door toekomstige ontwikkelingsplannen van de onderzoekslocatie het foerageergebied toch in het geding komt, zal er door een ter zake kundige nader onderzoek verricht moeten worden naar het foerageergedrag van vleermuizen (soorten en aantallen) op de onderzoekslocatie gedurende het geschikte seizoen.

Eekhoorn

Indien niet kan worden voldaan aan zorgvuldig handelen, zoals genoemd in paragraaf 5.3, zal aanvullend onderzoek uitsluitel moeten geven over de aanwezigheid van nestplaatsen van eekhoorn.

6.2 Algemene zorgplicht

Voor de te verwachten algemene grondgebonden zoogdieren, amfibieën en libellen geldt een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichting die plaats zullen vinden op de onderzoekslocatie. Het is echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden en/of verontrusten van individuen te voorkomen.

Met betrekking tot de onderzoekslocatie dient er bij de ingreep rekening te worden gehouden met een mogelijke (incidentele) soort als mol, egel, konijn, bruine kikker en gewone pad. Tevens kan de (streng) beschermde levendbarende hagedis zwervend worden aangetroffen. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om weg te komen. Indien noodzakelijk dienen aanwezige dieren te worden verplaatst naar geschikt habitat buiten de ingreep.

6.3 Gebiedsbescherming

Voor de EHS geldt geen externe werking. Aangezien de onderzoekslocatie niet is gelegen in of aangrenzend aan een onderdeel dat behoort tot de EHS, is aantasting niet aan de orde. Externe werking op overige beschermde natuurgebieden, zoals het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal is, gelet op afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de ingreep niet aan de orde.

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van de heer A. van Loon een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Dongenseweg 52a te Rijen in de gemeente Gilze en Rijen.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een landschapscamping te realiseren. Tevens houdt de initiatiefnemer de optie open om een woning te realiseren. De exacte plannen ten behoeve van de realisatie van de landschapscamping en eventueel een te realiseren woning ten tijde van schrijven niet exact bekend.

Waarnemingen en te verwachten soorten:

De beplanting op de onderzoekslocatie biedt onderkomen aan algemene broedvogels als merel en roodborst. Daarnaast is er een sperwernest aanwezig in het naaldbosje gelegen aangrenzend aan de oostzijde van de vijver. De onderzoekslocatie maakt mogelijk deel uit van functioneel leefgebied van steenuil. De onderzoekslocatie vormt geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen als gewone dwergvleermuis. Algemene grondgebonden zoogdieren als mol, egel en konijn kunnen (incidenteel) gebruik maken van de onderzoekslocatie. De aanwezigheid van eekhoorn in de toekomst kan niet worden uitgesloten. De onderzoekslocatie beschikt over geschikt landhabitat en voortplantingsmogelijkheden voor algemene amfibieën als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Daarnaast kan incidenteel een zwervende levendbarende hagedis worden aangetroffen. Voor de overige soorten uit de verschillende soortgroepen vormt de onderzoekslocatie geen geschikt habitat of zijn deze op grond van bekende verspreidingsgegevens of het ontbreken van verblijfsindicaties niet te verwachten.

Maatregelen ter voorkoming van overtredingen van de Flora- en faunawet:

Door de onderzoekslocatie steenuilvriendelijk te houden of in te richten is aantasting van functioneel leefgebied en mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet niet aan de orde. Indien beplanting buiten het broedseizoen wordt verwijderd, zullen er geen overtredingen van de Flora- en faunawet plaatsvinden met betrekking tot niet jaarrond beschermde broedvogels.

Het foerageergebied voor vleermuizen zal niet in het geding komen, mits het meeste groen behouden blijft en de mate van verlichting minimaal is. Om te voorkomen dat er in de toekomst door eekhoorn in gebruik zijnde nesten worden beschadigd of verwijderd, wordt geadviseerd bomen in de periode van half september tot half november te kappen.

In het kader van de algemene zorgplicht dient met betrekking tot de onderzoekslocatie er bij de ingreep rekening te worden gehouden met een mogelijke (incidentele) soort als mol, egel, konijn, bruine kikker en gewone pad. Dit zelfde geldt voor incidenteel aanwezige reptielen als levendbarende hagedis.

Gebiedsbescherming

De EHS zal niet worden aangetast door de herbestemming van de onderzoekslocatie. Externe werking op overige beschermde natuurgebieden (Natura 2000) is niet aan de orde.

Noodzaak tot nader onderzoek

Indien het terrein niet steenuilvriendelijk kan blijven of kan worden ingericht, dient aanvullend onderzoek de aanwezigheid van een broedplaats van steenuil in de directe omgeving van de onderzoekslocatie uit te sluiten dan wel vast te stellen.

Mocht het zijn dat door toekomstige ontwikkelingsplannen van de onderzoekslocatie het foerageergebied toch in het geding komt, zal er door een ter zake kundige nader onderzoek verricht moeten worden naar het foeragegedrag van vleermuizen (soorten en aantallen) op de onderzoekslocatie gedurende het geschikte seizoen.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c

Op basis van de exacte plannen zal beoordeeld moeten worden of er sprake is van verstoring/overtreding ten aanzien van het aanwezige spervernest en of een ontheffing noodzakelijk is.

Met betrekking tot de overige soort(groep)en is ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen niet aan de orde. Indien van toepassing kan uit aanvullend onderzoek naar steenuil en vleermuizen blijken, dat er mitigerende/compenserende maatregelen dienen te worden opgesteld.

Tabel I geeft een samenvatting van de te verwachten verstoring en de te nemen vervolgstappen (zie pagina 12).

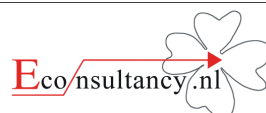
Tabel I. Overzicht te verwachten verstoring en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Ingrep verstoring	Nader onderzoek	Ontheffing / Activiteitenplan (*)	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	bij werkzaamheden gedurende het broedseizoen	nee	nee	verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	afhankelijk van mogelijk onderzoek	afhankelijk van exacte plannen	afhankelijk van mogelijk onderzoek	heeft betrekking op spervernest en steenuil
Vleermuizen	verblijfplaatsen	afhankelijk van mogelijk onderzoek	afhankelijk van exacte plannen	afhankelijk van mogelijk onderzoek	nader onderzoek is noodzakelijk als de chalet gesloopt wordt
	foerageergebied	afhankelijk van mogelijk onderzoek	afhankelijk van exacte plannen	afhankelijk van mogelijk onderzoek	nader onderzoek is nodig indien er veel groen verdwijnt en/of er veel verlichting komt
	vliegroutes	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht
Amfibieën		mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht
Reptielen		incidenteel mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht
Vissen		nee	nee	nee	-
Libellen en dagvlinders		nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	-

* Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen of broedvogels worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan kunnen vooraf door Dienst Regelingen ter goedkeuring worden voorgelegd, middels een ontheffingsaanvraag.

TITEL: topografische ligging van de locatie

PROJECT: GIL.S55.ECO1

NUMMER: 10063465

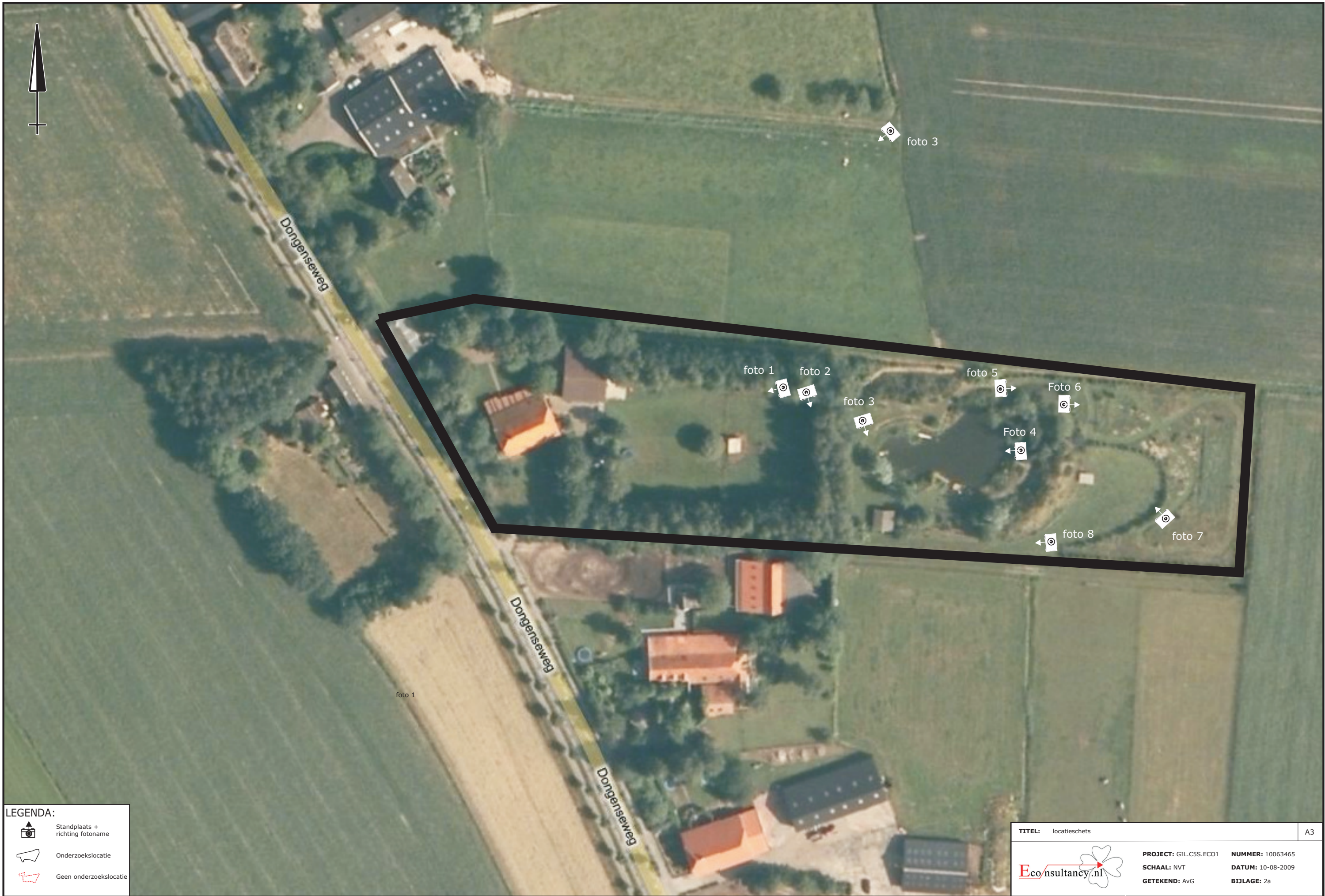
SCHAAL: 1:25.000

DATUM: 6-8-2010

KAARTBLAD: 44 G

BIJLAGE: 1

LEGENDA:

- Standplaats + richting fotoname
- Onderzoekslocatie
- Geen onderzoekslocatie

TITEL: locatieschets	A3
	PROJECT: GILCSS.ECO1
	NUMMER: 10063465
	SCHAAL: NVT
	DATUM: 10-08-2009
	GETEKEND: AvG
	BIJLAGE: 2a

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 1. Gazon, deels begraasd door bokken/geiten

Foto 2. Groene strook van bomen en struiken met kippen, achterste deel begraasd gazon

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 3. Vijver en blokhut

Foto 4. Vijver met zicht vanaf het oosten

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 5. Pad naar achterste gedeelte van de onderzoekslocatie

Foto 6. Achterste gedeelte van de onderzoekslocatie

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 7. Begraasde weide achterste gedeelte van de onderzoekslocatie met talud

Foto 8. Pad gelegen aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie met talud

Bijlage 3 Geraadpleegde bronnen

LITERATUUR

- Beersma, P. & W. en A. van den Burg, Steenuilen, Roodbont BV, november 2007.
- Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.
- Delft, Van J.J.C.W. en Schuitema W. (2005) Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. Stichting RAVON.
- Hustings, F., Borggreve C., van Turnhout C. & Thissen J. 2004. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.
- Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. (2009). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging VZZ.
- Lange, L., Twisk,P., Winden, A. van, Diepenbeek, A. van 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming 2003, 2de druk, Utrecht.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Twisk, P. en Limpens. H. (2006). Een thuis voor een vleermuis. Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant. Zoogdiervereniging VZZ.

INTERNET

- www.minlnv.nl (natuurwetgeving)
- www.brabant.nl (EHS en beschermde gebieden in Noord-Brabant)
- www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
- www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
- www.telme.nl (waarnemingen van vrijwilligers)
- www.waarneming.nl (waarnemingen van vrijwilligers)
- www.vzz.nl (soortgegevens zoogdieren)
- www.zoogdieratlas.nl (verspreidingsgegevens zoogdieren)

Bijlage 4 Natuurwetgeving en beleid

Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen. Onder “activiteiten” worden alle activiteiten in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik verstaan. Voorbeelden hiervan zijn de sloop van gebouwen, de ontwikkeling van woonwijken en bedrijventerreinen, dempen van wateren, maar ook natuurontwikkelingsprojecten. Alle activiteiten moeten getoetst worden op hun effecten op aanwezige en mogelijk aanwezige beschermde planten- diersoorten.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet maakt onderscheid in een drietal beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Voor vogels is een aparte categorie.

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium ‘doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort’ (‘lichte toets’). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmbloem, steenbreekvaren, tongvaren
Tabel 3 strikt beschermde soorten
Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander

Tabel II (vervolg). Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Vogels
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is ten alle tijden van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 2005 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000 wetgeving, zullen de termen “habitatrichtlijn-gebied” en “vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura 2000 gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen) of door de provincie. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. Tot die tijd zal er echter per project beoordeeld moeten worden of er nadelige effecten te verwachten zijn voor een beschermd gebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

Rode Lijsten

In opdracht van het ministerie van LNV zijn voor diverse soortgroepen zogenaamde Rode Lijsten samengesteld. Deze Rode Lijsten vermelden van welke soorten het voortbestaan in Nederland bedreigd wordt. Op deze manier geven de lijsten een indicatie van het belang van aanwezige planten en dieren in een gebied voor het behoud van de hele populatie. In door het ministerie van LNV opgestelde soortbeschermingsplannen wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om het voortbestaan van deze soorten te waarborgen. Deze soortbeschermingsplannen worden door diverse provincies gehanteerd voor het opstellen van compensatieverplichtingen.

